

Nieuwsbegrip Extra

Met enige regelmaat ontwikkelt Nieuwsbegrip in opdracht van bedrijven of maatschappelijke organisaties een speciale themales. Bedrijven die ons vragen om zulke lessen te ontwikkelen doen dit vaak in het kader van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen', ideële organisaties brengen via de les het maatschappelijke onderwerp waarop zij zich richten onder de aandacht.

De Extra-lessen worden mogelijk gemaakt door financiering van de opdrachtgever. Teksten en opdrachten worden echter ontwikkeld door en vallen geheel onder verantwoordelijkheid van de Nieuwsbegripredactie.

Handleiding niveau D

Vooraf

In opdracht van Facebook ontwikkelde Nieuwsbegrip weer een Extra les rond *nieuwswijsheid*. Het doel van deze les is de kennis van leerlingen over nieuws en hun vaardigheid in het omgaan met nieuws vergroten.

In deze nieuwe les draait het om de vraag wat 'desinformatie' is en waarom dat een probleem is in een democratische samenleving. Eerder werd een les ontwikkeld over het belang van een goede nieuwsvoorziening, de werkwijze van journalisten en verschillende nieuwsselectie-mechanismen. De twee lessen zijn inhoudelijk aanvullend en goed naast elkaar in te zetten. (De eerdere les vindt u hier: www.nieuwsbegrip.nl/page/1107/extra-les-nieuwswijsheid.)

Wij bedanken graag Peter Burger, docent Journalistiek en nieuwe media aan de Universiteit Leiden, voor het becommentariëren van de teksten bij deze les.

Materiaal & Voorbereiding

- Neem van tevoren de opdrachten door en maak hieruit desgewenst een selectie.
- Bepaal of u alle drie de teksten geschikt vindt om te gebruiken, of kies er twee. Print of kopieer de set (geselecteerde) teksten zo vaak als nodig; zorg dat er voor iedereen in de klas tenminste één leestekst beschikbaar is, maar bij voorkeur twee.
- Bepaal of u de leerlingen in drietallen wilt laten werken of in tweetallen. Print of kopieer de (geselecteerde) D-opdrachten per leerling of per samenwerkduo/trio.
- Voor abonnees van Nieuwsbegrip: zorg dat leerlingen kunnen beschikken over het Stappenplan lezen met de Woordhulp.
- Bij **opdracht 3** zijn vellen groter papier en gekleurde stiften nodig voor het maken van de mindmaps. (Papierformaat A3 volstaat in principe, kleurpotloden i.p.v. stiften kan eventueel ook, maar zijn natuurlijk minder goed te zien en lezen van een afstand.)
- Bij **opdracht 4** is een blad beschikbaar met de woordbetekenissen. Als u dit zelfstandig als antwoordblad wilt laten gebruiken, hebt u enkele prints/kopieën nodig.
- Bij **opdracht 5** wordt een online (keuze)spel gespeeld en/of een YouTube-filmpje bekeken. Dit kunt u klassikaal doen; dan is een digibord met internetverbinding nodig. Als u de leerlingen het spel zelf wilt laten spelen, is per duo of trio een computer/laptop met internet nodig. Eventueel kunnen de leerlingen het spel ook op hun telefoon spelen. NB: Het is aan te bevelen spel en filmpje zelf van tevoren te bekijken.
- Bij **opdracht 6** is een timer nodig voor het reguleren van de spreektijd. Voor de voorbereiding van het debat kunt u eventueel gebruik laten maken van het werkblad verderop. Als u dit wilt, dient u dit ook te printen/kopiëren.

Werkblad Meningvormend debat

Voer in de klas een MENINGVORMEND DEBAT rond het thema desinformatie.

STAP 1: De stelling(en)

Er zijn drie stellingen:

- **Dé werkelijkheid bestaat niet; iedereen ziet de wereld vanuit zijn eigen standpunt.**
- **Het heeft geen zin om het nieuws te volgen, want veel berichten zijn onbetrouwbaar.**
- **Leuke nepnieuwsberichten delen is prima.**

STAP 2: Argumenten bedenken [3 minuten]

Kies een stelling en bedenk of je het ermee eens of oneens bent, twijfelt.

Bedenk vervolgens (minimaal) twee argumenten bij je standpunt. Werk de argumenten uit met het AUB-schema:

Argument 1	Argument 2
Argument:	Argument:
Uitleg:	Uitleg:
Bijvoorbeeld:	Bijvoorbeeld:

STAP 3: Rolverdeling

De docent verdeelt de klas in *debaters*, observanten en twee debatleiders. (Bij elke stelling wisselen de rollen.) De debaters gaan op stoelen of aan een tafel in het midden zitten, de observanten eromheen. De debatleiders staan op een centrale plaats.

STAP 4: Het debat [3 minuten per ronde]

De groep debaters krijgt 3 minuten voor het debat (afhankelijk van de groepsgrootte).

Eén debatleider bewaakt de tijd, de ander geeft beurten aan de debaters.

Een debater die iets wil zeggen, moet gaan staan en wachten tot hij/zij de beurt krijgt. De maximale spreektijd per beurt is 20 seconden. Na de beurt gaat de debater eerst weer zitten. Hij mag wel opnieuw opstaan als hij iets wil toevoegen aan de discussie, dat nog niet gezegd is. De observanten maken tijdens het debat aantekeningen.

STAP 5: Samenvatting door de observanten [2 min. per ronde]

Na afloop van het debat geven de debatleiders twee van de observanten de beurt.

De observanten vatten eerst de belangrijkste standpunten en voor- en tegenargumenten samen. Daarna geven ze aan wat voorafgaand aan het debat hun eigen standpunt was, of dat tijdens het debat veranderd is en door wie of door welk argument ze het best overtuigd zijn.

Woordenschat

Betekeningen van de woorden uit opdracht 4:

ergens op afstevenen = die kant / richting uit gaan, het naderen

de metafoor = beeldspraak die berust op een vergelijking (Het is als ...)

manipuleren = *neutraal*: bewerken, *vaak gebruikt als*: beïnvloeden (op een slinkse manier)

cruciaal = beslissend, van doorslaggevend belang

opruiend = wat openlijk aanzet tot het doen van iets ergs of het plegen van een strafbaar feit

genuanceerd = met oog voor de verschillende kanten van een vraagstuk, niet zwart-wit

opkloppen = iets groter of belangrijker voorstellen (laten lijken) dan het is

ondermijnen = (doen) verzwakken, aantasten